12 YOGA OCH DEN VÄSTERLÄNDSKA PSYKOLOGIN

¹Bokförlaget Natur och Kultur utgav år 1952 ett arbete av den engelska psykologen och pedagogen Geraldine Coster: *Yoga och den västerländska psykologin*. En exaktare titel på Costers arbete vore "Yoga och den västerländska psykoanalysen", ty psykologi och psykoanalys kunna icke utan vidare identifieras

²Coster är intelligent, beläst och besjälad av varm önskan att hjälpa människorna med deras psykologiska konflikter. Tyvärr är detta icke alltid tillräckligt. Det räcker icke heller med att ha studerat de olika psykoanalytiska auktoriteterna och kunna redogöra för deras uppfattningar utan att egentligen veta vad deras hypoteser duga till. Och det räcker alldeles icke att ha studerat Patanjalis *Yoga-sutras* och en del annan yogalitteratur för att förstå Patanjali.

³Det framgår tydligt, att hon icke är så ytlig bedömare som hon alltför ofta verkar. Troligt är att hon dock insåg, att hon icke räckte till att bemästra frågorna, men trodde sig kunna göra någon nytta med sitt pionjärarbete, med att sammanställa psykoanalys och yoga. Detta är emellertid förfelat.

⁴Psykoanalysen vill analysera individens medvetenhetsinnehåll för att upptäcka förekommande konstantföreteelser. Coster begår första misstaget, när hon tror att yogan i motsats till psykoanalysen sysslar med självanalys. Totalt fel. Yogin vet mayafilosofiens axiom: att livsokunniga människans medvetenhetsinnehåll är värdelöst (associationsknippen av illusioner och fiktioner). Det är ingenting att analysera utan i stället att kontrollera: icke tillåta dylikt sysselsätta uppmärksamheten. Yogin vill själv bestämma vad han ser, hör, förnimmer, känner, tänker, vill, är medveten om och gör. Att detta är möjligt, finnas snart sagt "otaliga" bevis på. Om just han har möjlighet att lyckas därmed, är en helt annan sak. Gurun (läraren) garanterar ingenting. Det enda ord han ger till svar på den frågan är: "försök!"

⁵Det får nog sägas vara utsiktslöst för en västerlänning att studera Patanjali även med kommentarer av yogafilosofer. Ty de ha själva icke kunnat förstå hans sutras. Därtill fordras nämligen esoterisk kunskap. Ty det som Patanjali lärde var just för de invigda, som visste vilka slag av verklighet det var fråga om. Nirvana (värld 45) tror yogin vara möjlig att nå i samadhi, där han antingen (som Ramakrishna) rör sig i högsta emotionalsfärerna eller (vid kontakt med värld 46) är medvetslös men vid återuppvaknandet är fylld med outsäglig sällhet.

⁶Yogafilosofernas uppfattning av högre världar är fullständigt fiktiv. Riktig kunskap om dessa har endast hylozoikern, som fått sina fakta från planethierarkien, femte naturrikets individer, de enda som ha verklig kunskap om verkligheten.

⁷De försök Coster gör, att med hjälp av yogafilosofiens fiktioner utreda de olika medvetenheter som ingå i individens övermedvetenhet, måste bli förfelade. Det var icke hennes fel att hon misslyckades. Inga spekulationer ha någon som helst chans att finna "sanningen". Det fordras fakta för allt. Och det ha varken filosofer eller psykologer i västerland eller österland ännu insett.

⁸Coster har stått inför oöverkomliga svårigheter och gett sig på kunskapsområden endast lärjungar till planethierarkien ha möjlighet att bemästra. Hon försökte sig på det omöjliga. Att hon (bortsett härifrån) gjort en del upptäckter, som ingen annan psykoanalytiker före henne lyckats med, är bevis på hennes obestridliga överlägsenhet på egna forskningsområdet.

⁹Följande kritik av innehållet i Costers bok torde många finna småaktig och kitslig. Men det skadar ej, att även andra felaktigheter påvisas än sådana, som avse fundamentala problem. Ju fler sådana fel som utrensas, desto bättre. Skada kan det i alla fall icke.

¹⁰"Den experimentella psykologien har i österlandet nått lika långt eller snarare ännu längre än hos oss." Denna gren av psykologien grundlades av Wundt (Leipzig 1870) och är alltså ännu icke hundra år gammal. I Indien har man sysslat med dylika experiment (om än icke metodiskt och

systematiskt i vetenskaplig mening) under tusentals år. Så Costers påstående "ännu längre" är ingen överdrift.

¹¹Costers förmodan, att yogan "innehåller just det som Västerlandet behöver för att analysens metod och teori skall nå sin högsta utveckling...", förklarar varför hon gav sig i kast med denna uppgift. Att den snarare måsta leda till avveckling än utveckling, insåg hon ej.

¹²Med "frälsning" menar hon "lycka i betydelsen av inre jämvikt" och anser, att många "växt ifrån den tron" att de kunna bli frälsta genom yttre ingripande och inse, att frälsningen kommer inifrån (enligt esoteriken genom "självförverkligande").

¹³Att Coster tror på psykoanalysen, framgår av hennes åsikt att denna kan ge självkännedom, vilket den icke kan.

¹⁴Man vet icke vad självet eller jaget är. "Vad är Självet?" frågar Pytagoras. Och svarar: "Endast en flyktig gäst."

¹⁵Jaget är en monad, som i ständigt nya höljen (som den snart överger) i olika naturriken gjort otal slags erfarenheter, väl bevarade i undermedvetenheten.

¹⁶Det psykologerna kalla självkännedom kan icke vara annat än hågkomsten av en försvinnande bråkdel av vad de under ett enda liv upplevat, tänkt, känt, sagt eller gjort. De veta icke ens vad de äro i stånd till under helt andra omständigheter än de själva upplevat.

¹⁷Coster inleder kapitlet om analytiska terapien med att säga, att "Christian Science och New Thought banat väg för tanken att kroppslig sjukdom kunde botas med rent psykisk behandling" långt innan man hört talas om Freud. Freud själv började praktisera som nervspecialist, och det var hans stora missnöje med metoden att behandla nervösa sjukdomar, som drev honom till nya experiment.

¹⁸Visst tro anhängarna av nämnda läror, att de med sina metoder kunna bota organiska sjukdomar eller att ingen behöver vara sjuk som har den rätta tron eller rentav att sjukdom är inbillning.

¹⁹Härtill säger esoterikern (D.K.), att sjukdom kan botas genom "mental behandling", ifall botaren äger fysisk-eterisk objektiv medvetenhet och dessutom har kunskap om sjukdomens orsaker och vilka slags energier som behövas, kan följa läkedomsprocessen och leda de rätta energierna genom de rätta höljescentra.

²⁰Visst kunna också de troende bota. Men i så fall föreligger ingen verklig sjukdom utan endast tillfälliga störningar eller hade sjukdomen av sig själv gått till hälsa eller drevs sjukdomen över till ett annat organ.

²¹Detta om organiska sjukdomar. En helt annan sak är att emotional- och mentalhöljenas olika slag av medvetenhet kunna ha stor betydelse för organismens allmänna välbefinnande. Att psykoterapien är av betydelse för förståelsen och behandlingen av patienterna på mentalsjukhusen, borde icke behöva sägas. Men ännu förestå många revolutionerande upptäckter, innan man kan ställa riktiga diagnoser och funnit de rätta metoderna.

²²En psykologi, som icke kan ge verklig förklaring på vad den menar med medvetenhet (under-, dags- och övermedvetenhet), jaget, själ, ande, känsla, instinkt, vilja etc., visar därmed att den rör sig med fiktioner. Utan esoteriken kommer den för övrigt aldrig att lyckas.

²³Coster är en av de ytterligt få läkare, som icke endast kritiskt genomskåda den traditionella och obligatoriska medicinska fiktiviteten utan också ha det stora modet att ärligt bekänna det. Hon vill icke själv bli bedragen och vägrar bedra andra. Inför en sådan människa måste man uttrycka sin beundran och respekt. Man vet att man står inför en hjälte och martyr.

²⁴Coster synes icke göra någon skillnad på religion och metafysik i kunskapsteoretiskt hänseende. Det brukar bero på att man icke upplevat distansen mellan religion och teologi, religionen såsom kulturföreteelse (attraktionen, det högre emotionala) och teologi som typisk civilisationsföreteelse (repulsionen, det lägre emotionala). Hon menar också, att naturvetenskapen genom fortsatta upptäckten av naturlagar mer och mer närmat sig metafysiken. I sak är detta

givetvis riktigt, men ännu torde det dröja, innan vetenskapens idkare i gemen äro kapabla att inse den saken och villiga att erkänna det. Det går långsamt fram för allmänt erkännande av det nya, vilket beror på dels ohågan att lägga ner arbete på att förvärva nytt tankesystem, dels olusten att förlora kärvordna vanföreställningar, dels oförmågan att själv utforma nytt system. I regel fordras en ny generation, som icke fastnat i gamla system. Men denna mentala tröghet och oärlighet har också ökat allmänna auktoritetsföraktet.

²⁵Frånsett själva sinnesförnimmelserna ligga alla slag av medvetenhet utanför fysiska utforskningsmöjligheter och tillhöra följaktligen det överfysiska. Att filosofer, psykologer etc. ännu icke insett detta, borde kunna upplysa varje reflekterande människa om rådande primitivitet i hithörande avseenden.

²⁶Bland de många saker, som frappera esoterikern vid bekantskapen med psykoanalysen är, att alla de komplex analytikerna söka befria patienten ifrån äro en direkt följd av livsokunnighetens emotionala illusioner och mentala fiktioner i de världs- och livsåskådningar man envisas med att tratta i folk, alla dessa vidskepligheter som väcka fruktan, oro, livsångest, göra människorna i allt större utsträckning livsodugliga. Hellre psykoanalys än att visa dem vägen ut ur labyrinten, den väg som i alla fall förr eller senare måste beträdas, vägen till kunskapens och enhetens rike, hylozoiken.

²⁷Den outtröttliga sökaren, som är tillräckligt intelligent att inse härskande idiologiernas ohållbarhet, drivs till sitt sökande av djup otillfredsställelse med livet som det synes vara och omöjligheten att orientera sig i det allmänna kaos av uppfattningar, där alla ha olika åsikter om så gott som allt. Var finns verklighetsgrunden? Den måste dock finnas. Vår värld är en organiserad kosmos och icke ett kaos. Var finns den tankebyggnad som överensstämmer med verkligheten? Som ger oss en ordnad värld i kaos av gissningar och förmodanden? Ett system som utan inre motsägelse eller orimligheter ger oss förklaring på det förut obegripliga? Som kan godtagas av sunda förnuftet? Som löser våra livsproblem?

²⁸Coster menar, att under människans långa utvecklingshistoria först kroppen utvecklats men därefter tanke och känsla samtidigt. Detta är totalt fel. Organismen utvecklades i Lemurien, känslolivet i Atlantis och tankeförmågan på nuvarande kontinenterna. I Atlantis var det mentala embryonalt och imitativt och nådde hos massan icke över nuvarande antropoida apornas nivå. Alltjämt har tankeförmågan hos de flesta icke nått över lägsta stadiet av fyra möjliga.

²⁹Coster redogör för vad Freud, Adler, Jung med flera haft för olika ensidiga uppfattningar om orsaken till underlägsenhetskomplexet. Egendomligt med denna ensidighet i förklaringen. Orsakerna kunna vara alla uppräknade och otal fler. Detsamma gäller om komplex. De kunna vara praktiskt taget hur många som helst. Ännu är psykoanalysen föga mer än primitiva spekulationer. Så snart det rör sig om medvetenheten, verka västerlänningarna otroligt barnsliga. När icke en gång introverta yogafilosoferna, som dock sysslat med problemen i tusentals år, kunna reda ut dem, förstår man att de typiskt extraverta västerlänningarna icke ha några utsikter. Detta är ingen invändning mot experimenten. Också negativa resultat äro av värde. Insikten om att mänskliga förnuftet icke mäktar lösa medvetenhetens problem måste dock till slut tvinga även de mest förstockade att börja undersöka hylozoiken.

³⁰Betecknande för den fullständiga desorienteringen ifråga om livets mening och beklagliga följden därav äro de massor av patienter, som söka hjälp hos psykoanalytikerna.

³¹De flesta reflektera icke alls över någon mening med någonting. Stora grupper kunna nöja sig med de teologiska, filosofiska eller vetenskapliga gissningarna. Men i vår tid blir det tydligen allt fler som detta icke lyckas för. De bli lätt offer för misstro, tvivel, livsångest. Många psykoanalytiker ha egen metod att återge individen hans tilltro till livet eller befria honom från störande komplex. Väl om de lyckas. Men för esoterikern ter sig det hela som försök att ersätta gamla fiktioner med nya, eftersom kunskapen om verkligheten saknas. Problemet för analytikern blir väl oftast att få tag på någon fiktion, som den hjälpsökande kan godtaga, eller i enklare fall

finna grunden för uppkomsten av något särskilt plågsamt komplex.

³²För många människor kommer det en tid (vad än orsaken må vara), då "behovet av en oförvillad syn på tillvaron, av ärlighet i tankar och känslor och en omedelbar kontakt med verkligheten oavvisligen gör sig gällande". Frågan blir då, om de äro villiga att betala det oerhörda priset för att uppnå detta: bli befriade från livslögnen.

³³Hur oklara psykoanalytikernas allra mest fundamentala begrepp äro, framgår av följande.

³⁴Enligt Coster är "sublimering" terapiens egentliga mål. Därmed avser hon ett accepterande av livet, att ta det som det är, människorna som de äro och sig själv sådan man är. Man kommer därmed till den livsinställning som är betecknande för mystikernas: Bäst som var, är, blir, emedan allt har en uppgift och är enligt Lagen (skördelagen inräknad). "Genom att vägra acceptera livet hämmar man sin livsenergi och omöjliggör därmed all skapande verksamhet. Alla högre former av analys syftar till att frigöra livsenergien och sålunda hjälpa patienten att nå harmoni med livet och därmed högsta möjliga grad av utveckling."

³⁵Poul Bjerre förklarar begreppet "sublimering" vara en fiktion. "Freud vet lika väl som andra sexologer att varje drift endast kan nå utlösning i sin egen bana. Man kan inte tillfredsställa näringsdriften genom att spela Månskenssonaten tre gånger dagligen...". Begreppsförvirringen kan knappast vara större.

³⁶Det finns gott om folk, som menar att man icke skall kritisera. Det är nog en alltför menlös inställning. Hur skall man kunna befria mänskligheten från dess illusioner och fiktioner, om man icke får påvisa vidskepligheten? Folk godtar icke sanningen, förrän de övertygats om att vad de betraktat såsom sanning är lögn. Oviljan mot kritik torde bero på begreppsförvirring. Man förväxlar sak och person. Toleransen låter envar ha vilka idiotiska åsikter som helst. Men själva verkligheten och verklighetsbegreppen har man rätt att klarlägga och belysa i olika sammanhang.

³⁷Det är en av esoterikernas viktigaste uppgifter att rensa ut de gamla vanföreställningarna, så att folk begriper det felaktiga i dessa. Och detta göra de genom att uppvisa oklarheter i de gamla och hur mycket mer, enklare och klarare de nya ideerna förklara företeelserna. Det är att hoppas, att någon esoterisk psykolog rensar upp i freudska fiktionssystemet och ger de rätta verklighetsförklaringarna på det omedvetna, libidon, bortträngningen, oidipuskomplexet, överföringen (sublimeringen), detet, jaget och överjaget.

³⁸Samtliga dessa företeelser äro välkända för esoterikerna, som förstå vad det rör sig om, vilket psykoanalytikerna icke kunna, eftersom de sakna kunskap om tillvarons fundamentala aspekter och den pytagoreiska hylozoiken, vilken verkar soluppgång i tropisk natt för alla som bemästrat den.

³⁹Att esoteriken är nyckeln till begripandet av och förståelse för verkligheten, framgår bäst av att man med dess hjälp omedelbart förstår de olika idiologierna, kan utreda vanställda begreppen i dessa och förklara hur dessa fiktioner kunnat uppkomma. Den, som icke enkelt och klart kan utreda dessa företeelser, har aldrig begripit esoteriken.

⁴⁰Coster visar, hur många likheter det finns mellan analytiska terapien och yoga, beroende på att båda behandla allmänmänskliga erfarenheter. Att hon bemödat sig om att tränga in i yogapsykologien, framgår av att hon kunnat utnyttja dess förklaringar bättre än någon annan psykoanalytiker förmått. I det hänseendet vittnar Jungs försök att förstå yogan om hans totala inkompetens för uppgiften. Coster förklarar det enskilda ur det allmänna. Jung däremot förklarar det allmänna ur det enskilda. Man häpnar över frånvaron av den mest elementära logik och psykologi i dylikt förfaringssätt.

⁴¹Coster har visserligen insett, att de två sammanvävda emotional- och mentalhöljena medfört sammansmältning av emotionalitet och mentalitet (kama-manas) men inser ej var skiljegränsen går utan hänför mycket i det tankeliv, som domineras av det emotionala, till det mentala. Hon inser att lust-olust, sympati-antipati äro emotionala. Men en sådan företeelse som "motvilja" hänför hon till det mentala, ehuru det liksom förakt är ett utslag av attraktions-repulsionsdriften.

Hon har icke klart insett, att allt är hat som icke är kärlek, vilket är så mycket mer förvånande som hon tycks ha studerat *The Science of the Emotions* av Bhagavan Das. Hon har tydligen icke klart insett, att det lägre mentala (47:6,7), intelligensen (fantasien) på civilisationsstadiet, behärskas av det emotionala och att först det högre mentala (47:4,5) är frigjort från detta beroende.

⁴²Det återstår mycket att upptäcka för västerländska psykologer, som verka närmast analfabeter ifråga om psykologiska subtiliteter. Coster har också klart insett, att västerländska psykologerna icke kunnat särskilja de olika skikten i medvetenheten. Det lär nog också dröja på grund av den vanliga, skenbart outrotliga tilltron till egen omdömesförmåga och oförmågan inse att spekulation är fantasteri utan objektiva fakta. Och fakta saknas alldeles i västerländsk psykologi, eftersom man icke kan studera människans olika höljen och objektiva företeelserna i dessa.

⁴³Coster gör aktningsvärda försök att i schematisk form återge de olika slagen av medvetenhet. Att hon misslyckats beror på obekantskapen med esoteriken. Totalt missförstådda äro de fundamentala företeelserna: vilja och självmedvetenhet.

⁴⁴Det torde vara en urgammal pedagogisk åsikt, att barnet tillägnar sig sin omgivnings verklighetsuppfattning och rättsuppfattning. Detta är en sanning med modifikation. Och denna modifikation beror på flera av livsokunnigheten aldrig insedda faktorer: Jagets utvecklingsstadium, förut förvärvad livsförståelse, horoskopbestämda eterhöljets begränsade möjligheter att upptaga vibrationer, arvsfaktorn (hjärnans plasticitet etc.). Mycket beror givetvis på barnets tillfällen till återerinring och återförvärv, det vill säga fysisk, emotional och mental omgivning. I detta sammanhang förekommer begreppet "samvete".

⁴⁵"Samvetets psykologi är en sida av saken som grundligt har studerats av de olika psykoterapeutiska skolorna. Freud betraktar samvetet som en automatism, ett resultat av barnets identifiering med sina föräldrar och deras åsikter." Nog har man grubblat, men det räcker inte. Utan kunskap om triadens och de olika höljenas slag av medvetenhet (under-, dags- och övermedvetenhet) och inbördes kamp blir resultatet fiktivt. Var "samvetets röst" eller ingivelsen kommit ifrån, vad som givit upphov till medvetenhetsföreteelsen, torde endast ett kausaljag kunna avgöra efter undersökning i varje särskilt fall. Generella omdömen må vara riktiga utan att det individuella fallet kan insorteras under dessa alltför fåtaliga generella. Det är den insikten som gör att esoterikern aldrig är tvärsäker, vilket i sin tur gör att han för de alltid säkra, som veta allting bäst, verkar "klent utrustad".

⁴⁶Utan esoteriska kunskapen, som är verkliga kunskapen om verkligheten, är det omöjligt inse fiktiviteten i såväl psykoanalysens som yogans fundamentalbegrepp. Man undrar över, hur det kommer sig att mänskligheten alltid föredrar lögnen framför sanningen, hur mänskligheten kunnat förvärva en så förvänd forskningsinstinkt, att den i valet mellan olika möjligheter alltid föredrar alla andra utom den enda rätta och att denna blir den sista man ens gitter undersöka.

⁴⁷Så snart forskningen lämnar det objektivt konstaterbara, blir den offer för sina teorier och hypoteser. Den måste en gång kunna inse, att allt, som icke är fakta och kan objektivt undersökas, ligger utanför mänskliga medvetenhetens möjlighet att rätt förstå. Det finns otaliga slags företeelser, som kunna fattas endast av högre slag av medvetenhet än mänskligheten på sitt nuvarande utvecklingsstadium kan uppnå. Utan det ljus, vi kunna erhålla från femte naturrikets individer, komma vi alltid "att vandra i mörkret". De, som icke kunna inse detta, sakna också förutsättningar att förstå esoteriken. Detta kan tydligen icke sägas för ofta.

⁴⁸Coster har översatt ordet "samadhi" med "meditation". Ordet torde numera icke användas i den meningen utan uteslutande avse något av de många olika slagen av transtillstånd. Även om dessa har man olika uppfattningar.

⁴⁹Esoteriskt avses förmågan att efter behag lämna organismen med dess eterhölje. Fortfarande esoteriskt bero de olika slagen på vilka höljen, som individen kvarlämnat hos organismen. Den, som förvärvat mental objektiv medvetenhet, lämnar även sitt emotionalhölje. Den, som förvärvat kausal objektiv medvetenhet, lämnar både det emotionala och det mentala höljet. Man använder

det högsta hölje som man kan fullständigt behärska. De lägre skulle begränsa rörelsefriheten.

⁵⁰Coster hoppas på ett nytt slags sällskap för psykisk forskning, icke något som det nuvarande, vilket sysslar med bevis för eller emot möjligheten av budskap från andra sidan, utan för att för den stora allmänheten demonstrera möjligheten av verklig överfysisk erfarenhet på denna sidan. Hon hävdar med full rätt, att det finns många som "förtvivlat söka efter verkligheten här och nu".

⁵¹Redan Patanjali uppmanade lärjungen att "för att utrota icke önskvärda tankar, sinnestillstånd och känslor meditera över deras motsatser".

⁵²Coster menar, att meditation över motsatsen är en ganska komplicerad sak, där allehanda försåt lura. Det kan vara svårt att inse vad som är den verkliga motsatsen. Det kan finnas många olika orsaker till felaktig känsla eller vana, och det gäller att finna den rätta motsatsen. Vidare är motivet av väsentlig betydelse. Det kan förstärka egoismen, om motivet bestämts av yttre tvång eller tillkommit med hänsyn till ens självaktning eller rädsla att stöta sig med sina medmänniskor.

⁵³Coster anser, att också Coués metod har sina risker, ifall självsuggestionen går emot patientens naturliga önskningar eller orsakats av påtryckningar utifrån. Allt dylikt blir medvetet eller omedvetet självbedrägeri och motverkar personlighetsdaningen.

⁵⁴Coster är klart medveten om och har också mod att erkänna, att psykoanalysen är en primitiv metod, som kan skada och också gjort det. För esoterikern är det alldeles klart, att det helt och hållet beror på analytikern, om behandlingen kan gagna patienten. Endast den, som äger de naturliga ("medfödda") förutsättningarna för ett yrke, bör ägna sig däråt. Under den betingelsen kan vilken "själasörjare" som helst hjälpa en patient till frigörelse från skadliga komplex genom att tillsammans med patienten analysera problemet, tills patienten själv finner lösningen. Allt ingripande utifrån är principiellt förkastligt. Så mycket ha somliga insett. Det gäller om psykoanalytikerna som om pedagoger, psykologer, läkare etc., att många äro kallade men få utvalda.

Ovanstående text utgör uppsatsen *Yoga och den västerländska psykologin* av Henry T. Laurency. Uppsatsen ingår i boken *Livskunskap Fem*, utgiven 1995.

Copyright © Förlagsstiftelsen Henry T. Laurency 1995.